

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ХОГОКЗ

Ю. Б. МЕЛЬНИК

**ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ:
СИЛАБУС**

навчально-методичний посібник

КРОШ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ХОГОКЗ

МЕЛЬНИК Юрій Борисович

**ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ:
СИЛАБУС**

навчально-методичний посібник

Харків
“ХОГОКЗ”
2018

УДК 37.091.315.7:37.091.12:005.963(072)
DOI 10.26697/SRI.KRPOCH/Melnyk.Yu.2.2018
М 48

Рекомендовано
Вченою радою
Науково-дослідного інституту ХОГОКЗ
(протокол № 1 від 22.04.2018 р.)

Автор – укладач
Мельник Ю. Б.
доктор філософії з освітніх наук (PhD), доцент

Рецензенти:

Нагасєв В. М. – доктор педагогічних наук, професор,
директор Харківського наукового центру дидактики
менеджмент-освіти

Костіна В. В. – кандидат педагогічних наук, доцент,
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди; Науково-дослідний інститут
ХОГОКЗ

М 48 **Мельник Ю. Б.** Педагогіка вищої школи: силабус: навч.-метод. посіб.
Харків: ХОГОКЗ. 2018. 27 с. doi:10.26697/SRI.KRPOCH/Melnyk.Yu.2.2018

Навчально-методичний посібник “Педагогіка вищої школи: силабус” розкриває основні положення вивчення навчальної дисципліни “Педагогіка вищої школи”. Посібник містить інформацію, яка дозволяє здобувачам ознайомитися з вимогами до вивчення цього курсу, метою та завданнями навчальної дисципліни, змістом і календарно-тематичним планом вивчення, переліком тем для самостійної роботи, політикою та критеріями оцінювання, літературними посиланнями. Посібник може використовуватись для підготовки магістрів, студентів первинної спеціалізації, слухачів післядипломної освіти, перепідготовки та підвищення кваліфікації в системі педагогічної освіти.

УДК 37.091.315.7:37.091.12:005.963(072)

Видано за рахунок автора.

© Мельник Ю. Б., 2018.
© ХОГОКЗ, оформлення, 2018.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	6
3. Зміст навчальної дисципліни (анотація навчальної дисципліни).....	7
4. Календарно-тематичний план вивчення дисципліни.....	8
5. Самостійна робота.....	13
6. Політика курсу та оцінювання.....	15
7. Критерії оцінювання знань здобувачів	20
8. Питання до підсумкового контролю.....	22
ЛІТЕРАТУРА.....	25

ВСТУП

Навчально-методичний посібник “Педагогіка вищої школи: силабус” розкриває основні положення вивчення навчальної дисципліни “Педагогіка вищої школи”.

Посібник містить інформацію, яка дозволяє здобувачам ознайомитися з вимогами до вивчення цього курсу, метою та завданнями навчальної дисципліни, змістом і календарно-тематичним планом вивчення, переліком тем для самостійної роботи, політикою та критеріями оцінювання, літературними посиланнями.

Посібник може використовуватись для підготовки магістрів, студентів первинної спеціалізації, слухачів післядипломної освіти, перепідготовки та підвищення кваліфікації в системі педагогічної освіти.

1. Опис навчальної дисципліни

Інформація про викладача	
Ім'я та прізвище	Юрій МЕЛЬНИК
Наукова ступінь	доктор філософії з освітніх наук (PhD)
Вчене звання	доцент
Посада	директор
Місце роботи	Науково-дослідний інститут ХОГОКЗ
Структурний підрозділ/кафедра	Освітній центр ХОГОКЗ
Контакти	https://institute.culturehealth.org
Email	sci.res.institute@gmail.com
Консультації	
Час	
Місце	

Найменування показників	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)	денна форма навчання
Статус дисципліни	базовий	цикл загальної підготовки
Мова викладання		українська
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: ...	
Блоків змістових модулів – 1	Спеціальність: ...	Рік підготовки: 1-й
Змістових модулів – 9		Семестр: 1-й
ІНДЗ – не передбачене		
Загальна кількість годин – 90		Лекції – 18 год.
		Практичні, семінарські – 34 год.
		Самостійна робота – 36 год.
		Вид контролю: залік – 2 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – дати слухачам цілісну систему знань про освіту у вищій школі, розкрити концепції, основні теорії, методологію, технології та методики викладання навчальних дисциплін в університетській освіті, а також оволодіння комплексом професійних умінь та навичок необхідних для здійснення їхніх майбутніх обов'язків, повноважень та функцій..

Згідно з вимогами освітньої програми **здобувачі вищої освіти повинні:**

Знати: структуру і зміст навчального процесу в закладі вищої освіти; основи організації роботи викладачів, кафедри, деканату, адміністрації; специфіку науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи; принципи розробки педагогічних технологій освітньо-виховної взаємодії з студентами; різноманітні дослідно-експериментальні форми педагогічної діяльності; засоби активізації пізнавальної діяльності аудиторії здобувачів; методи забезпечення ефективного управління навчально-творчою діяльністю здобувачів;

Уміти: творчо застосовувати знання і способи діяльності, засвоєні під час викладання навчальних дисциплін; планувати, організовувати і аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять; використовувати у педагогічній практиці найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку здобувачів; організовувати і проводити науково-методичну роботу; розробляти ефективну дидактичну систему організації навчально-виховного процесу; використовувати сучасні педагогічні технології організації освітньо-виховного процесу; використовувати засоби активізації навчально-творчої діяльності аудиторії здобувачів та інноваційні методи навчання; апробувати інноваційні прийоми, методи та засоби навчання і виховання, що застосовуються в системі педагогічного процесу;

Володіти та відтворювати: досвідом практичної педагогічної діяльності шляхом самостійного вибору та застосування типових методів діяльності в галузі інтеграційних процесів в освітній галузі; вирішувати фахові завдання шляхом застосування нових форм і методів організації та управління освітнім процесом та організації соціального середовища;

Бути ознайомленим із понятійним апаратом, необхідним для організації навчально-виховної діяльності за фахом, принципами побудови і функціонування педагогічного супроводження; теоретичними положеннями педагогіки та інформаційного забезпечення навчально-виховної діяльності; практикою організації діяльності педагогів у закладах вищої освіти достатньої для виконання у повному обсязі своїх функціональних обов'язків, формування і впровадження власних поглядів, можливих напрямів розвитку педагогічного забезпечення. Мати уявлення про законодавче та нормативно-правове забезпечення вищої освіти; структуру вищої освіти в Україні та інших країнах.

3. Зміст навчальної дисципліни (анотація навчальної дисципліни).

Предмет вивчення навчальної дисципліни: освітній процес професійної підготовки спеціаліста, вивчення парадигм, законів та закономірностей, які існують у вищій школі; розробка на цій основі методологічних, теоретичних, технологічних і методичних проблем становлення сучасного висококваліфікованого спеціаліста.

У межах цього курсу слухачі продовжують формувати інтегральну компетентність, особистісні та професійні уміння та навички, а саме: ознайомлюються з системою вищої освіти, тенденціями і перспективами її розвитку, організаційно-правовим забезпеченням вищої освіти в Україні, оволодівають основами дидактики вищої школи, сучасними вимогами до організації занять у закладі вищої освіти, удосконалюють навички необхідних для здійснення кола їхніх майбутніх обов'язків, повноважень та функцій, зокрема: організаційної, обліково-аналітичної, планової, контрольної, технологічної, навчально-методичної, науково-дослідної та ін.

Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами.

Слухачі працюють з інформацією, зокрема з використанням мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з промовами і презентаціями, підготовленими ними як групові та/або індивідуальні проекти, моделюють різні формати професійного спілкування (лекція, семінар, групове та практичне заняття, контрольна робота) у межах тем змістових модулів “З історії вищої педагогічної освіти”, “Зміст, форми, методи та прийоми навчання у закладі вищої освіти”, “Сучасні технології навчання”, “Контроль та облік знань, умінь, навичок студентів у закладі вищої освіти”, “Науково-дослідна діяльність студентів магістратури” та ін.

4. Календарно-тематичний план вивчення дисципліни.

Орієнтовна дата	Назва модулів, тем і навчальних питань	Форми організації навчання, вид навчальних занять кіл-ть год.			Завдання для самостійної роботи
		денна			
		Лекції	Практичні (семінарські)	Самостійна робота	
Блок змістових модулів 1. Основи педагогіки вищої школи					
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки вищої школи					
	Заняття 1. Загальні основи педагогіки вищої школи. Навчальні питання. 1. Предмет, мета, завдання та функції педагогіки вищої школи. 2. Категоріально-понятійний апарат ПВШ. 3. Вища освіта, її роль та структура в Україні.	2		4	1. Місце педагогіки вищої школи в системі пед. наук. 2. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками. 3. Нормативні документи, що визначають зміст ВО.
	Заняття 2. Загальні основи педагогіки вищої школи. Навчальні питання. 1. Система та зміст вищої освіти в Україні. 2. Основні типи ЗВО в Україні. 3. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти.		2		
Змістовий модуль 2. З історії вищої педагогічної освіти					
	Заняття 1. З історії вищої педагогічної освіти. 1. Соціально-історичні характеристики розвитку вищої школи в Україні. 2. Вища педагогічна освіта за кордоном.	2		4	1. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. 2. Система освіти в Україні, її структура. 3. Принципи діяльності освітніх закладів.
	Заняття 2. З історії вищої педагогічної освіти. 1. Передісторія вищої школи в Україні. 2. Система вищої освіти у провідних країнах Заходу та Сходу.		4		

Змістовий модуль 3. Специфіка діяльності викладача та студента в закладі вищої освіти					
	<p>Заняття 1. Специфіка діяльності викладача і студента у закладі вищої освіти. Навчальні питання. 1. Специфіка та основні напрями діяльності викладача ЗВО. 2. Студентство як соціальна група.</p>	2		4	<p>1. Куратор. 2. Професіограма куратора вищої школи. 3. Функції куратора.</p>
	<p>Заняття 2. Специфіка діяльності викладача і студента у закладі вищої освіти. Навчальні питання. 1. Основні напрями діяльності викладача закладу вищої освіти. 2. Права і обов'язки студентів ЗВО. 3. Адаптація студентів у ЗВО.</p>		4		
Змістовий модуль 4. Зміст, форми, методи та прийоми навчання в закладі вищої освіти					
	<p>Заняття 1. Зміст, форми, методи та прийоми навчання у закладі вищої освіти. Навчальні питання. 1. Поняття про дидактику вищої школи. 2. Зміст освіти як проблема дидактики вищої школи. 3. Методи та форми організації навчального процесу у вищій школі.</p>	2		4	<p>1. Навчальний план, навчальна програма, підручник. 2. Сутність і структура процесу навчання у ЗВО. 3. Сутність принципів виховання.</p>
	<p>Заняття 2. Методологічні основи навчання у вищій школі. Навчальні питання. 1. Педагогічна характеристика провідних видів навчальних занять. 2. Проблемно-пошуковий метод. 3. Лекція та її провідне значення в реалізації процесу навчання. 4. Методика реалізації навчально-виховних цілей під час семінару. 5. Методика реалізації навчально-виховних цілей під час практичного та групового занять.</p>		4		

Педагогіка вищої школи: силабус

Змістовий модуль 5. Виховання особистості в колективі					
	Заняття 1. Виховання особистості в колективі. 1. Поняття про методи, прийоми виховання, засоби і форми організації виховної роботи. 2. Класифікація методів виховання. 3. Педагогічні умови використання методів виховання.	2		4	1. Характеристика окремих методів виховання. 2. Класифікація форм організації виховної роботи.
	Заняття 2. Базова культура особистості: зміст і шляхи формування. Навчальні питання. 1. Виховання громадянської культури. 2. Виховання розумової культури. 3. Філософсько-світоглядна підготовка. 4. Виховання моральної культури. 5. Виховання екологічної культури. 6. Трудове виховання і профорієнтація. 7. Виховання естетичної культури. 8. Формування психологічної культури. 9. Формування фізичної культури. 10. Формування культури здоров'я.		4		
Змістовий модуль 6. Сучасні технології навчання					
	Заняття 1. Сучасні технології навчання. Навчальні питання. 1. Сутність і взаємозв'язок понять “освітні технології”, “педагогічні технології” та “навчальні технології”. 2. Класифікація педагогічних технологій. 3. Характеристика нових інформаційних технологій.	2		4	Класифікація педагогічних технологій: 1. Модульно-рейтингова технологія навчання. 2. Технологія проблемного навчання. 3. Групові технології та їх характеристика. 4. Ігрові технології та їх характеристика. 5. Гуманно-особистісна технологія (Ш. Амонашвілі). 6. Технологія особистісно-орієнтованого навчання (І. Якиманська). 7. Технологія

					індивідуалізації навчання (Інге Унт, В. Шадріков). 8. Технологія розвиваючого навчання (Д. Ельконіна-В. Давидова). 9. Технологія саморозвитку (М. Монтесорі). 10. Технологія вільної праці (С. Френе). 11. Технологія рівневої диференціації. 12. Технологія майстерень. 13. Вольдорфська педагогіка (Р. Штейнер). 14. Технологія програмованого навчання. 15. Технологія дистанційного навчання. 16. Технологія проектного навчання. 17. Технологія використання кейсів у навчанні.
	Заняття 2. Педагогічні та організаційні аспекти активізації навчальної діяльності суб'єктів навчання. Навчальні питання. 1. Індивідуалізація навчально-пізнавальної діяльності. 2. Педагогічні засади та методика застосування сучасних технологій навчання.		4		
Змістовий модуль 7. Контроль та облік знань, умінь, навичок студентів у закладі вищої освіти					
	Заняття 1. Контроль та облік знань, умінь, навичок студентів у закладі вищої освіти. Навчальні питання. 1. Функції та основні принципи контролю. 2. Види контролю та форми перевірки знань, умінь, навичок студентів. 3. Методи контролю.	2		4	1. Поняття про засоби навчання. 2. Прості засоби. 3. Складні засоби.

Педагогіка вищої школи: силабус

	Заняття 2. Діагностика навчання. 1. Діагностика результатів навчання. 2. Контроль результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. 3. Тестування рівня засвоєння змісту освіти. 4. Оцінювання результатів навчання.		4		
Змістовий модуль 8. Науково-дослідна діяльність студентів магістратури					
	Заняття 1. Науково-дослідна діяльність студентів магістратури. 1. Значення дослідницької діяльності студентів. 2. Магістерські роботи та їх типи. 3. Загальні і специфічні вимоги до магістерської роботи.	2		4	1. Розробка плану проспекту дипломної роботи. 2. Розробка плану тез або статті.
	Заняття 2. Інноваційні процеси в освіті. 1. Інновації в освіті. 2. Передовий педагогічний досвід і впровадження досягнень науки. 3. Підвищення кваліфікації викладачів і їх атестація.		4		
Змістовий модуль 9. Основи управління у вищій школі					
	Заняття 1. Педагогічний менеджмент. Навчальні питання. 1. Процес управління. 2. Поняття про процес управління. 3. Функції внутрішньо вузівського управління. 4. Прийняття рішень.	2		4	1. Опрацювати Закон України "Про вищу освіту" 2. З'ясувати функціональні обов'язки керівника ЗВО і керівників підрозділів. 3. Сформулювати 8–10 правил ставлення керівника колективу до органів самоврядування.
	Заняття 2. Управління: суть, історія розвитку, сучасний стан управління освітою. 1. Поняття про управління, менеджмент, педагогічний менеджмент. 2. Державне управління системою вищої освіти. 3. Управління ЗВО. 4. ЗВО як педагогічна система й об'єкт управління.		4		
Модульний контроль					
	Залік з оцінкою				2
	Усього за дисципліну	18	34	36	90

5. Самостійна робота.

Підготовка до лекцій передбачає самостійне вивчення теоретичного матеріалу з кожної теми, наданого в основній та додатковій літературі, конспекті лекцій. При цьому необхідно звернути увагу на необхідність чіткого засвоєння основних термінів та понять, розуміння їх змісту, використання теоретичних положень для практичного вирішення задач.

Підготовка до практичних (семінарських) занять здійснюється шляхом ознайомлення слухачів з основними теоретичними положеннями до кожного заняття, нормативною документацією, літературою, методикою виконання вправ.

Перелік тем, які здобувач повинен вивчити самостійно (з рекомендованою літературою):

1. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук.
2. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
3. Нормативні документи, що визначають зміст ВО.
4. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні.
5. Система освіти в Україні, її структура.
6. Принципи діяльності освітніх закладів.
7. Куратор.
8. Професіограма куратора вищої школи.
9. Функції куратора.
10. Навчальний план, навчальна програма, підручник.
11. Сутність і структура процесу навчання у ЗВО.
12. Сутність принципів виховання.
13. Характеристика окремих методів виховання.
14. Класифікація форм організації виховної роботи.
15. Модульно-рейтингова технологія навчання.
16. Технологія проблемного навчання.
17. Групові технології та їх характеристика.
18. Ігрові технології та їх характеристика.
19. Гуманно-особистісна технологія (Ш. Амонашвілі).
20. Технологія особистісно-орієнтованого навчання (І. Якиманська).
21. Технологія індивідуалізації навчання (Інге Унт, В. Шадріков).
22. Технологія розвиваючого навчання (Д. Ельконіна-В. Давидова).
23. Технологія саморозвитку (М. Монтесорі).
24. Технологія вільної праці (С. Френе).
25. Технологія рівневої диференціації.
26. Технологія майстерень.
27. Вольдорфська педагогіка (Р. Штейнер).
28. Технологія програмованого навчання.
29. Поняття про засоби навчання.

30. Прості засоби.
31. Складні засоби.
32. Розробка плану проспекту дипломної роботи.
33. Розробка плану тез або статті.
34. Опрацювати Закон України “Про вищу освіту” (2014).
35. З'ясувати функціональні обов'язки керівника ЗВО і керівників його структурних підрозділів.
36. Сформулювати 8–10 правил ставлення керівника колективу до органів самоврядування.

Для самостійного вивчення вищенаведеного переліку тем слухачам запропоновано використовувати рекомендовану основну та додаткову літературу, інформаційні ресурси до цього курсу, а також вони можуть застосовувати іншу літературу та джерела з тематики курсу, яких немає серед рекомендованих.

Вказівки до самостійної роботи.

Зміст самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної форми навчання:

1. Поглиблене вивчення питань за темами відповідно до методичних вказівок.
2. Систематична підготовка до семінарських занять відповідно до запропонованих питань (переліку питань надається) за тематикою курсу.
3. Опрацювання лекційного матеріалу та семінарських занять у конспекті.
4. Вивчення запропонованої базової та допоміжної літератури з питань курсу.
5. Самостійна підготовка до модульного контролю та заліку.

У процесі самопідготовки за темами курсу особливу увагу слухачів слід звернути на засвоєння основних понять і термінів.

Обов'язковим вважається ведення слухачами робочого конспекту, який повинен містити план, тезисний або розгорнутий огляд питань, що віднесені для самостійного опрацювання, а також визначення основних понять і термінів.

У процесі вивчення курсу для поточного контролю самостійної роботи слухачів та якості засвоєння ними матеріалу викладач використовує:

- опитування слухачів під час лекційних та семінарських занять;
- залучення слухачів до творчих завдань, розробкою презентацій з тем семінарських занять;
- залучення слухачів до участі у науково-дослідній роботі, участі у конференціях, олімпіадах, конкурсах, а також підготовкою тез і наукових статей з питань курсу;
- перевірку робочих конспектів;
- проведення поточних контрольних робіт;
- тестування та модульного контролю.

6. Політика курсу та оцінювання.

Міжсесійне оцінювання (поточна та тематична перевірка)

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи на підґрунті перевірки конспектів.

Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – слухач має зробити виступ за одним з питань семінару, приймати активну участь в обговорюванні виступів інших учасників, ставити питання, давати відповіді. Конспект повинен містити всю основну інформацію з певної теми, мати узагальнено-логічні схеми, таблиці тощо.

“добре” – слухач має зробити виступ за одним з питань семінару. Конспект повинен містити всю основну інформацію з певної теми.

“задовільно” – слухач має приймати участь в обговорюванні виступів інших учасників. Конспект повинен містити основну інформацію з певної теми.

“незадовільно” – слухач не готовий до заняття, не приймає участь в обговорюванні виступів інших учасників. Конспект не містить основну інформацію з певної теми.

Підсумкове оцінювання (рубіжний та заключний контроль)

Метою заліку є контроль сформованості в слухачів системи знань про освіту у вищій школі, розкрити концепції, основні теорії, методологію, технології та методики викладання навчальних дисциплін в університетській освіті, а також оволодіння комплексом професійних умінь та навичок необхідних для здійснення їхніх майбутніх обов’язків, повноважень та функцій.

Залік здійснюється на підґрунті суми набраних балів отриманих під час міжсесійного оцінювання (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу, ведення конспекту та/або за результатом виконання тестових завдань.

1. Кількість балів за ведення конспекту (самопідготовку) становить від 0 до 60 балів.

2. Кількість балів за аудиторну та наукову діяльність (у межах вивчення курсу) становити від 0 до 65 балів.

Політика курсу

- Курс передбачає індивідуальну та групову роботу.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані в становлений термін.
- Якщо слухач відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації.
- Під час роботи над проектом, виконання письмових робіт, складання тестів не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Всі виконані роботи мають бути авторськими, оригінальними.

Політика щодо дедлайнів (останній строк, коли повинно бути виконано завдання) та перескладання:

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу завідувача кафедри за наявності поважних причин (хвороба та ін.).

Політика щодо академічної доброчесності:

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування та поведінки в аудиторії:

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за кожне практичне заняття слухач отримує оцінку. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Вивчення цього курсу передбачає повне, часткове або опосередковане формування відповідних компетентностей з курсу "Педагогіка вищої школи".

Компетентності, які слухач набуде в результаті навчання наведені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Компетентності та оцінювання рівня їх досягнення слухачами

Група	Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Комунікативна	здатність до аналізу та синтезу основних положень керівних документів системи вищої освіти	Опосередковано, під час виконання завдань із пошуку та опрацювання інформації у межах курсу.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	уміння організувати і планувати свою навчально-виховну діяльність	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу. Перевірка конспектів.
	базові знання з педагогічної культури та педагогічної майстерності викладача	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	базові знання з професії щодо майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.

Група	Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
	комунікативні навички з рідної мови	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу. Перевірка конспектів.
	елементарні комп'ютерні навички	Опосередковано, під час виконання завдань із пошуку та опрацювання інформації у межах курсу.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	навички оперування інформацією (здатність отримувати та аналізувати інформацію з різних джерел)	Опосередковано, під час виконання завдань із пошуку та опрацювання інформації у межах курсу.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу. Перевірка конспектів.
	здатність вирішувати проблеми	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	здатність приймати рішення	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
Міжособистісна	здатність до критики та самокритики	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Підсумкове (рубіжний та заключний контроль). (Залік)
	здатність працювати в команді	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	міжособистісні навички	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу. Перевірка конспектів.
	здатність працювати в міждисциплінарній команді	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	здатність співпрацювати з експертами в інших предметних областях	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.

Педагогіка вищої школи: силабус

Група	Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
	здатність сприймати різноманітність та між культурні відмінності	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	здатність працювати в міжнародному контексті	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	прихильність до етичних цінностей	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
Системна	знання основних педагогічних технологій та технік взаємодії в педагогічному спілкуванні	Опосередковано, під час виконання завдань із пошуку та опрацювання інформації у межах курсу.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	знання особливостей психолого-педагогічних умов майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні	Опосередковано, під час виконання завдань із пошуку та опрацювання інформації у межах курсу.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	базові знання щодо попередження конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їхнього запобігання та стратегії вирішення	Опосередковано, під час професійного спілкування та участі в: лекціях, семінарах, групових та практичних заняттях.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	здібність до навчання	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу. Перевірка конспектів.
	здатність застосовувати знання на практиці	Частково, в аспекті виконання завдань, передбачених професійною діяльністю.	Підсумкове (рубіжний та заключний контроль). (Залік)
	дослідницькі здібності	Опосередковано, під час виконання завдань із пошуку та опрацювання інформації у межах курсу.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу. Перевірка конспектів.
	здатність адаптуватися до нових ситуацій	Частково, в аспекті виконання завдань, передбачених професійною діяльністю.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	здатність генерування нових ідей (творчості)	Частково, в аспекті виконання завдань, передбачених професійною діяльністю.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.

Група	Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
	здатність до лідерства	Частково, в аспекті виконання завдань, передбачених професійною діяльністю.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	розуміння культур та звичаїв інших країн	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	здатність працювати автономно з педагогічною та науковою літературою і періодикою, постійно підвищувати рівень педагогічних та соціально-політичних знань	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу. Перевірка конспектів.
	здатність до розробки проектів та керування ними	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	здатність до ініціативи і підприємництва	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу.
	відповідальність за якість	Частково, в аспекті виконання завдань, передбачених професійною діяльністю.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу. Перевірка конспектів.
	прагнення до успіху	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань.	Підсумкове (рубіжний та заключний контроль). (Залік)

7. Критерії оцінювання знань здобувачів.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється відповідно до Положення “Про організацію освітнього процесу в НДІ ХОГОКЗ”.

Таблиця 2.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінки			Критерії
за шкалою ECTS	за національною шкалою	за шкалою закладу	
A “Відмінно”	Відмінно	90 - 100	Здобувач виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
B “Дуже добре”	Добре	82 - 89	Здобувач виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
C “Добре”		74 - 81	Здобувач виявив у цілому добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених завдань, але припустив низку незначних помилок; опрацював основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичні знання з дисципліни; здатний самостійно використовувати та поповнювати знання у процесі навчання та професійної діяльності.
D “Задовільно”	Задовільно	64 - 73	Здобувач виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.
E “Достатньо”		60 - 63	Здобувач виявив мінімальні знання основного навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значні помилки у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

Оцінки			Критерії
за шкалою ECTS	за національною шкалою	за шкалою закладу	
FX “Незадовільно”	Незадовільно	40 - 59	Здобувач має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисципліни; припускає принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань.
F “Незадовільно”		1 - 39	Здобувач не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал.

Примітка: Підсумкова оцінка формується через розподіл балів між поточним контролем та заліком у співвідношенні 60% оцінки за практичні дії, семінарів, поточного контролю і 40% – результати заліку.

8. Питання до підсумкового контролю.

1. Роль вищої освіти в особистісному становленні й самореалізації людини.
2. Вища освіта як провідний фактор соціального і економічного прогресу.
3. Предмет, мета і завдання педагогіки вищої школи як галузі педагогічної науки, її основні категорії.
4. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Взаємозв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
5. Функції педагогіки вищої школи.
6. Категорії педагогіки вищої школи.
7. Сутність, принципи та етапи педагогічного дослідження.
8. Методи наукових досліджень у педагогіці вищої школи.
9. Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку освіти в Україні.
10. Завдання вищої освіти відповідно до Закону України «Про освіту».
11. Завдання вищої освіти відповідно до «Національної доктрини розвитку освіти в Україні».
12. Принципи державної політики в галузі вищої освіти.
13. Закон України «Про вищу освіту» про структуру вищої освіти в Україні.
14. Сутність ступеневої освіти в Україні. Освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти, їх характеристика.
15. Типи вищих навчальних закладів, мета і головні завдання їх діяльності.
16. Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті.
17. Модернізація вищої освіти України в рамках Болонського процесу.
18. Національна рамка кваліфікацій для вищої освіти.
19. Особливості професійної діяльності викладача вищої школи.
20. Основні напрями діяльності викладача закладу вищої освіти.
21. Психолого-педагогічна структура діяльності викладача.
22. Вимоги до професійно-особистісних якостей викладача закладу вищої освіти.
23. Вимоги до професійно-педагогічної компетентності викладача закладу вищої освіти.
24. Сутність та принципи інноваційної професійної діяльності викладача.
25. Зміст та форми інноваційної діяльності викладача.
26. Етапи та методи вивчення перспективного педагогічного досвіду.
27. Критерії оцінювання перспективного педагогічного досвіду.
28. Етапи впровадження перспективного педагогічного досвіду.
29. Структура інноваційної професійної діяльності.
30. Особистісні та професійні якості викладача-інноватора.
31. Дидактика вищої школи, її основні категорії.
32. Поняття про процес навчання. Структурні компоненти навчального процесу.
33. Функції процесу навчання, їх взаємозв'язок.
34. Закономірності процесу навчання у вищій школі.

35. Принципи навчання у вищій школі.
36. Поняття змісту вищої освіти. Державні стандарти вищої освіти, характеристика їх структурних компонентів.
37. Поняття про зміст освіти у вищій школі. Принципи побудови змісту освіти.
38. Державні стандарти вищої освіти, характеристика їх структурних компонентів.
39. Кредитно-модульний підхід до формування змісту навчального матеріалу.
40. Навчальний план, навчальна програма дисципліни, робоча навчальна програма дисципліни.
41. Методи навчання, їх класифікація. Прийоми навчання.
42. Інноваційні методи навчання. Психолого-педагогічна сутність інтерактивних методів навчання: діалогу, рольової та ділової гри, методу проектів.
43. Характеристика методів проблемного навчання та особливості їх застосування на заняттях у закладі вищої освіти: дискусії, кейс-методу, аналіз проблемних педагогічних ситуацій.
44. Характеристика методів розвитку критичного і творчого мислення студентів (індукція, дедукція, аналіз, синтез, генерування, аналогія, екстраполяція). Особливості їх застосування на заняттях у закладі вищої освіти.
45. Засоби навчання. Традиційні засоби навчання. Місце і роль нових інформаційних технологій серед засобів навчання.
46. Форми навчання у закладах вищої освіти та їх особливості.
47. Лекція у вищій школі, вимоги до неї.
48. Семінарські та практичні заняття, вимоги до них.
49. Самостійна навчальна робота студентів, її мета, завдання, типологія.
50. Метод «Портфоліо» в структурі самостійної роботи.
51. Умови ефективної організації самостійної роботи студентів.
52. Науково-дослідна робота студентів, її види та форми. Шляхи вдосконалення науково-дослідної роботи студентів у ЗВО.
53. Загальні вимоги до підготовки курсових, дипломних, магістерських робіт.
54. Практична підготовка студентів. Види практик. Мета та завдання навчальної, навчально-виробничої та виробничої практик у закладі вищої освіти.
55. Практична підготовка студентів. Мета та завдання науково-дослідної та асистентської практики магістрантів.
56. Діагностика навчальних досягнень студентів. Сутність та функції контролю знань, умінь студентів. Педагогічні вимоги до контролю у процесі навчання.
57. Методи та форми контролю знань, умінь і навичок студентів.
58. Критерії оцінки знань студентів.
59. Модульно-рейтингова система контролю успішності студентів, її переваги і недоліки.
60. Психолого-педагогічні проблеми проведення заліків і екзаменів.
61. Технологічний підхід в освіті. Структурні складові технології навчання (цілі навчання, зміст освіти, засоби педагогічної взаємодії, студент і викладач,

- результат діяльності).
62. Класифікація технологій навчання.
 63. Ігрові технології. Функції та структура ігрової діяльності. Технологія організації рольових ігор.
 64. Технологія проблемного навчання. Методи проблемного навчання. Зміст та джерела навчальних проблемних ситуацій. Конструювання навчальних педагогічних задач.
 65. Технологія креативного навчання. Умови творчого розвитку особистості. Методи та прийоми стимулювання творчої активності студента.
 66. Особливості модульного навчання, його структура. Принципи проектування модульної програми. Технологія реалізації модульного навчання.
 67. Кредитно-модульна організація навчального процесу. Принципи КМСОНП. Вимоги до впровадження КМСОНП.
 68. Дистанційна освіта як нова освітня технологія. Дистанційна освіта за кордоном та перспективи її розвитку в Україні.
 69. Система виховної роботи у вищій школі.
 70. Цілі, завдання, принципи виховання у вищій школі.
 71. Зміст виховання студентської молоді, характеристика основних напрямів.
 72. Основні напрями діяльності куратора студентської академічної групи.
 73. Місце студентського самоврядування у навчально-виховному процесі сучасного закладу вищої освіти.
 74. Методика вивчення особистості студента і написання психолого-педагогічної характеристики на нього.
 75. Методика вивчення колективу академічної групи та складання психолого-педагогічної характеристики на неї.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: навч.-метод. посіб. Київ: Кондор, 2008. 272 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
3. Кудіна В. В., Соловей М. І., Спіцин Є. С. Педагогіка вищої школи. Вид. 2-ге, допов. і переробл. Київ: Ленвіт, 2007. 194 с.
4. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 486 с.
5. Лекції з педагогіки вищої школи: навч. посіб./за ред. В. І. Лозової. Харків: ОВС, 2006. 496 с.

Допоміжна

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // База даних “Законодавство України”/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20180101#Text>
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // База даних “Законодавство України”/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/ed20170905#Text>
3. Бех І. Д. Виховання особистості: підручник. Київ: Либідь, 2008. 848 с.
4. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б. Педагогіка вищої школи. Харків: Вид-во НФаУ, 2011. 24 с.
5. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посіб. Харків: ХДПУ ім. Г. С. Сковороди, 1997. 338 с.
6. Мельник Ю. Б. Методика підготовки до наукової доповіді. *Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія*. 2012. № 1. С. 29–33.
7. Мельник Ю. Б. Основи психотехнологій: прогр. та навч.-метод. матеріали. Вид. 3-є, перероб. і допов. Харків: ХНПУ, 2011. 64 с.
8. Мельник Ю. Б. Педагогіка вищої школи: в схемах і таблицях: навч.-метод. посіб. Харків: ХОГОКЗ, 2016. 64 с. doi:10.26697/9789669726063.2016
9. Мельник Ю. Б. Педагогіка вищої школи: робоча прогр. навч. дисципліни. Харків: ХОГОКЗ. 2018. 19 с. doi:10.26697/SRI.KRPOCH/Melnyk.Yu.3.2018
10. Мельник Ю. Б. Упровадження програмованого навчання у вищій військовий навчальний заклад. *Честь і закон*. 2016. № 4(59). С. 50–54.
11. Мельник Ю. Б. Щодо ідеї створення здорового освітнього середовища. *Новий колегіум*. 2013. № 3(73). С. 21–25.
12. Мельник Ю., Пипенко І. Запровадження педагогічної логістики у вищій школі. *Науковий вісник Льотної академії. Сер. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 1. С. 100–105.

13. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Київ, 2007. 232 с.
14. Педагогіка вищої школи: навч. посіб./З. Н. Курлянд та ін. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Знання, 2005. 399 с.
15. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.
16. Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч. посіб./за заг. ред. В. І. Лозової. Харків: Апостроф, 2011. 408 с.
17. Melnyk Y., Rypenko I. Innovative potential of modern specialist: the essence and content. *Psychological and pedagogical problems of modern specialist formation*/ed. by Yu. B. Melnyk. Warsaw: ANAGRAM; Kharkiv: KRPOCH, 2017. P. 9–16. doi:10.26697/9789669726094.2017.9

Інформаційні ресурси

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: веб-сайт. URL: <https://dnpb.gov.ua>
2. Міністерство освіти і науки України: веб-сайт. URL: <https://www.mon.gov.ua>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Academia: website. URL: <https://www.academia.edu>
5. Google Scholar: website. URL: <https://scholar.google.com>
6. Scopus database: website. URL: <https://www.scopus.com>
7. Web of Science database: website. URL: <https://webofknowledge.com>

Навчальне видання

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ: СИЛАБУС

навчально-методичний посібник

МЕЛЬНИК Юрій Борисович

DOI 10.26697/SRI.KRPOCH/Melnyk.Yu.2.2018

Видається в авторській редакції
Відповідальний випусковий: Ю. Б. Мельник
Комп'ютерне складання та верстання: Ю. Б. Мельник

Формат 80x64¹/₆
Гарн. “Times”. Папір для мн. ап. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 1,4. Зам. № 2-2.
Тираж 100 пр.

Науково-дослідний інститут ХОГОКЗ
<https://institute.culturehealth.org>

Харківська обласна громадська організація “Культура Здоров’я”
Україна, 61105, м. Харків, пров. Забайкальський, 6/6.
Emails: CultureHealth@ukr.net; KOSOCH@gmail.com;
<https://www.culturehealth.org>; T/F: +38 057 775 75 23.
Свідоцтво про державну реєстрацію видавництва
ДК № 4387 від 10.08.2012